

Скупштина Историског друштва Н. Р. Црне Горе

На основу друштвених правила, одржана је годишња скупштина Историског друштва НР Црне Горе у Котору 28 јула 1949 г. Скупштини су били присутни 40 професора и наставника историје у Н. Р. Црној Гори и 8 грађана из Котора који се баве историјом.

Поздрављајући присутне, скупштину је отворио Јагош Јовановић, претсједник Друштва, и предложио за радно претсједништво дон Ниџа Луковића, Ђура Мрваљевића, директора гимназије на Цетињу и Вука Мандића, директора гимназије у Херцеговном, а за записничара Андрију Јаиновића, професора више педагошке школе. Предлог је једногласно усвојен.

Пошто се захвалио на избору, друг Луковић је предложио овај дневни ред Скупштине:

1. Извјештај о досадашњем раду Друштва;
2. Дискусија о извјештају;
3. Давање разрешнице старој управи;
4. Избор нове управе Друштва, и
5. Р а з н о.

Скупштина је једногласно примила предложени дневни ред.

I

У свом извјештају претсједник друштва друг Ј. Јовановић изложио је значај историске науке, специјално историје Црне Горе, којој је Историско друштво поклонило пуну пажњу. Ради популарисања историске науке, одржано је у разним мјестима Црне Горе више предавања; орган друштва »Историски записи« редовно су излазили, оформљене су секције Друштва у појединим мјестима; пружана је помоћ наставницима историје у погледу правилног схватања историских чињеница.

Ипак у свему овоме није се много постигло. Могло је бити више предавања из прошлости Црне Горе; »Историски записи« наилазе на велике тешкоће у погледу штампавања. Број претплатника на часопис није велик. У почетку их је било 375, сада 547, од којих свега 21 наставних историје. Сви претплатници нијесу подмирили претплату. Због тога »Историски записи« у материјалном погледу били би доведени у питање да није Претсједништво владе Н. Р. Црне Горе дало у два маха обилну новчану помоћ (једном 300.000 динара, другом 50.000). Разумијевање наше народне власти за науку мора се топло поздравити. Потребно би било

наћи још око 500 претплатника па да се часопис сам издржава. Часопис је окупио сараднике из Црне Горе и из других наших република. Хонорар је увијек редовно исплаћиван. Одржавање часописа, јединог у читавој земљи који редовно излази, и његово растурање нема материјалну него научно-пропагандну сврху. Преро њега треба објављивати нов историски материјал и расвјетљавати га дијалектичким материјализмом, једином исправном научном методом. Пуну пажњу треба поклонити прикупљању материјала из наше народне револуције. Секције друштва могле су много више урадити. Има их које се нијесу довољно заузеле ни за растурање часописа. У погледу растурања часописа највише је урадио професор Бошковић у Никшићу.

У свему, Друштво је у досадашњем раду постигло:

1. Уредовно је издавало »Историске записе«;
2. Окупљени су сарадници и из других република;
3. Спроведена је координација рада између Друштва и Историског института;
4. Спроведена је сагласност редакције у погледу вођења и уређивања часописа;
5. Одржаване су везе са секцијама друштва;
6. Часопис је материјално обезбијеђен.

III

Послије извјештаја друга претсједника настала је дискусија.

Дон Нико Луковић говорио је о преносу которског судског архива из Задра. Архив садржи документа од 1326 године па до пропасти Млетачке Републике 1797. За вријеме фашистичке окупације Талијани су га насилно пренијели из Котора у Венецију 23 августа 1943 године са осталим архивима нашег Приморја. До 20 јануара ове године био је у Венецији, када је пренесен у Задар. Министарство просвјете Н. Р. Црне Горе образовало је комисију у којој су били претсједник Историског Института Нико С. Мартиновић, професор Јефто Миловић и дон Нико Луковић, која је послје дугих преговора са властима Н. Р. Хрватске најзад успјела да добије архив. Он је стигао у Котор у прошли понедељак у 12 сандука, тежине 700 кг. У њему има 182 волумена, подијељена по котарима који су их писали. Са техничке стране, ово је најбоље уређени архив, фали само један волумен и то од г. 1588-1589, али није велика штета, јер се предмети ових година спомињу у сусједним. У архиву се налазе подаци о најважнијим догађајима из живота Црне Горе и Боке у културном, политичком и привредном погледу. Нарочито је важан за Црну Гору 14 и 15 вијека, јер даје податке за братства и утврђена презимена, што је доказ културне развијености. До приближно 1500 године писан је на латинском, а по-

слије на талијанском. Потребно је образовати Историски архив НР Црне Горе и обезбиједити солидну зграду за смјештај архива, јер је само под тим условом НР Хрватска уступила Которски архив. (Говор Луковића је био топло поздрављен).

Професор Саво Вукмановић сматра да »Историски записи« треба да објављују што више докумената и да језик у њему треба уједначити. Требало би претежно објављивати о Његошу поводом наступајуће стогодишњице његове смрти (1951) и још сада доћи у додир са научницима који су студирали или сада студирају Његоша.

Професор И. Злоковић каже да је наше Друштво доста урадило под условима у којима се развијало. Штета је што су професори само предавачи, а не и научници. Постоји неразумијевање код других фактора за историски рад; има немарности према историским споменицима. У Боки је организована комисија у оквиру Фронта за чување споменика. Она је већ прегледала Котор па ће доцније и друга мјеста у Боки.

Петар Шеровић износи да би требало вратити у Котор и онај архив који је Аустрија 1883 године пренијела у Задар. О овоме је у своје вријеме писао и Антун Милошевић. На ранија тражења да се врати није се успјело. У овоме архиву има докумената из 14 вијека, нарочито је важан за доба од 16 вијека па даље. Има пуно докумената из прошлости Херцеговог, на основу којих би се побрала сумњива вриједност књиге Саве Накићеновића о становништву овог мјеста. Судски архив из Херцеговог пренијели су Талијани у 9 сандука у Задар, па га треба вратити. Уз ово напомиње да у новооснованом музеју у Херцеговом нијесу све ствари срећене.

Нико Луковић одговара да је архив о коме је говорио Шеровић тзв. управни архив Боке Которске. Он се налази једним дијелом у Задру, другим у Венецији, али га власти НР Хрватске не дају, јер га сматрају за свој пошто је на њеној територији.

III

Послије дискусије претсједавајући је поставио питање разријешнице старој управи Друштва. Пошто је на основу реферата претсједника Друштва и обављене контроле орагана народне власти у погледу новчане стране Друштва рад Друштва био правилно вођен, то је скупштина једногласно дала разријешницу старој Управи.

IV

Затим се пријешло на избор нове управе. Друг Ђ. Мрваљевић предложио је нову управу, и то: претсједник Јагош Јовановић, директор Више педагошке школе, први потпретсједник Ристо Драгићевић, професор - виши архивар, други потпретсједник дон Ни-

ко Луковић; секретар Андрија Лаиновић, професор више педагошке школе; благајник Ђуро Мрваљевић, директор цетињске гимназије; чланови управног одбора: Марко Бошковић, професор; Павић Ђукић, професор; Јован Ивовић, директор цетињског музеја; Љубо Ђуровић, професор; Вукман Тулафић, наставник; чланови надзорног одбора: претсједник Милан Вујачић, професор Више педагошке школе; Игњатије Злоковић, професор поморског техникума и Вуко Мандић, директор гимназије у Херцегновом.

Скупштина је једногласно примила предложену Управу.

V

Новоизабрани претсједник захвалио се у име Управе на избору, изнио је у главним цртама будући рад Друштва.

Затим се приступило избору претсједника секција Друштва по појединим мјестима у Републици. Изабрани су: за Титоград Павић Ђукић, професор; за Цетиње Ђуро Мрваљевић, директор; за Никшић Љубо Ђуровић, професор; за Иванград Вукман Тулафић, наставник; за Колашин Драгица Јаблан, наставник; за Пљевља Мсчило Полексић, професор; за Котор Игњатије Злоковић, професор; за Херцегнови Вуко Мандић, директор; за Бар Стево Вукотић, професор; за Улцињ Илија Средановић, директор; за Даниловград Милан Савићевић, наставник; за Бијело Поље Милан Ивановић, наставник; за Андријевицу Радоје Лакић, директор; за Шавник управитељ седмогодишње школе.

На крају скупштина је ријешила: да отсада уписнина у друштво буде 20 динара а мјесечна чланарина 5 динара; да се до 1 октобра прикупи чланарина; да секције редовно кореспондирају са Управом Друштва; да и секције и поједини чланови траже обавјештења од Управе у погледу тумачења појединих историских догађаја; да свако без устручавања усмено или писмено ставља примједбе на часопис у циљу, да се он што боље усаврши; да се поклони највећа пажња популарисању и што уреднијем излажењу »Историских записа«.

Овим је скупштина закључена у 13 сати.

Секретар :
Андрија Лаиновић

Претсједник :
Јагос Јовановић

И С П Р А В К Е

У прошлом двоброју (стр. 292-297) кроз цио чланак је сложено „дешлон“ мјесто „ешлон“, јер је писац, који је као младић био члан тога одреда црногорске војске, у својим мемоарским биљешкама тако редовно писао.

На страни 290 (4 ред оздо) треба „31.“ мјесто „3И.“